

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KBO/2011/284

BETREFT: aanrekenen kosten voor schoolbenodigdheden

1 PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 21 februari 2011

1.2 Vraagsteller

[X], ouder van een leerling

1.3 CZB

Op 21 februari 2011 ontvangt het secretariaat van de Commissie de op 13 februari 2011 gedateerde brief met de informatieve vraag.

Op 23 februari 2011 wordt de vraagsteller per e-mail uitgenodigd voor de zitting van 28 maart 2011.

Bij mailbericht van 24 maart 2011 meldt de vraagsteller dat hij niet op de zitting zal aanwezig zijn.

2 INHOUD van de VRAAG

De dochter van de vraagsteller zit in het vijfde leerjaar (basisonderwijs). In het begin van het schooljaar kreeg hij van de klasleerkracht een brief waarop stond dat volgende schoolbenodigdheden moesten aangekocht worden:

- 2 dikke ringmappen (A4);
- ongeveer 100 insteekhoesjes;
- 1 dikke huiswerkmap (rug ongeveer 4cm);
- kaftpapier.

De vraagsteller vraagt zich af of, aangezien de school de leerlingen verplicht om deze materialen te hebben, de school deze materialen niet kosteloos moet aanbieden.

Naar aanleiding van informatie die hij eerder van het secretariaat van de Commissie ontving als zouden die schoolbenodigdheden tot de basisuitrusting behoren en dus niet kosteloos zijn, vraagt de vraagsteller zich af of dat wel zo is. Volgens hem zijn het materialen die gepaard gaan met het behalen van de eindtermen. Hij had dan ook graag hierover het advies van de Commissie Zorgvuldig Bestuur ontvangen.

Bij de basisuitrusting, kosten die gepaard gaan met het naar school gaan van het kind, vernoemt men o.a. een boekentas, een pennenzak, kaften, ... Dat scholen niet moeten opdraaien voor de kosten van o.a. een boekentas en een pennenzak vindt hij begrijpbaar. Hij is immers als ouder niet verplicht om dit aan te schaffen voor zijn kind (hij zou bvb. een

plastiek zak als boekentas kunnen gebruiken) en bij aankoop kan hij volledig vrij kiezen hoeveel geld hij er aan wil besteden.

De ringmappen en de insteekhoesjes die hij voor zijn dochter heeft moeten kopen dienen o.a. om voor bepaalde vakken fotokopieën en aangekochte invulcursussen in te steken. Zijn dit geen kosten die gepaard gaan met het behalen van de eindtermen? Kan een school m.a.w. beslissen om bvb. enkel met fotokopieën en eigen notities te werken en daarvoor de ouders verplichten om op eigen kosten voor alle vakken een ringmap, schutbladeren en insteekhoesjes te voorzien?

Valt de dikke huiswerkmap die hij voor zijn dochter moest kopen niet onder de categorie 'planningsmateriaal'? Hij dacht ook begrepen te hebben dat indien leerlingen bepaalde materialen nodig hebben voor hun huiswerk (o.a. de huiswerkmap) de school deze materialen moet voorzien.

Het kaftpapier dat hij moest aankopen dient voor het kaften van handboeken, werkboeken en schriften. Dit zijn materialen die de school kosteloos moet aanbieden. Valt het kaften van deze materialen dan ook niet onder de kosteloosheid?

De vraag om advies aan de Commissie is dus of de school de ouders kan verplichten om deze schoolmaterialen aan te kopen of moet de school deze materialen kosteloos ter beschikking stellen?

Verzoeker stelt deze vragen als ouder en als lid van de ouderraad. In zijn school zijn er meerdere gezinnen die het financieel niet breed hebben. Het gaat dan misschien wel niet over grote bedragen maar deze gezinnen (en ook andere gezinnen) zijn blij met elke euro die ze niet moeten uitgeven.

3 ZITTING COMMISSIE

3.1 Datum en uur: 28 maart 2011 om 14 uur.

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

3.3 Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur, zoals gewijzigd, als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter;

Hilde Timmermans, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

/

3.5 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

Artikel 27

In de door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen er bijdragen worden gevraagd voor kosten die gemaakt worden om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

De lijst met materialen die bij gebruik kosteloos ter beschikking dienen gesteld te worden om de eindtermen te realiseren of de ontwikkelingsdoelen na te streven, vormt een bijlage 1 bij dit decreet.

Artikel 27bis

§ 1. Het schoolbestuur kan aan de ouders een bijdrage vragen voor :

1° activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor het realiseren van de eindtermen of het nastreven van de ontwikkelingsdoelen;

2° verplichte materialen die niet begrepen zitten onder artikel 27 en waarvan de ouders het te besteden bedrag niet zelf kunnen bepalen;

3° meerdaagse extra-muros activiteiten.

§2. Het maximumbedrag van de bijdrage in § 1, 1° en 2°, wordt als volgt bepaald:

- voor het kleuteronderwijs : 20 euro;

- voor het lager onderwijs : 60 euro.

Deze bedragen zijn van toepassing vanaf het schooljaar volgend op de goedkeuring van het decreet nieuwe financiering leerplichtonderwijs.

...

Art. 27ter.

§ 1. De kosten die niet vervat zitten in artikel 27bis, § 1, zijn niet onderworpen aan de maximumfactuur. Deze kosten worden kenbaar gemaakt in de bijdrageregeling. De gevraagde kostprijs moet steeds in verhouding zijn tot de geleverde prestatie.

§ 2. Na overleg binnen de schoolraad legt het schoolbestuur de lijst vast van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, zoals bepaald in artikel 27bis en § 1 van dit artikel evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

§ 3. Vragen in verband met de toepassing van de beginselen vermeld in de artikelen 27, 27bis en 27ter en klachten in verband met inbreuken op deze beginselen kunnen door iedere belanghebbende ingediend worden bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur, bedoeld in artikel V.21 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek.

* Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

* Omzendbrief BaO 2007/05 van 22 juni 2007 betreffende kostenbeheersing in het basisonderwijs.

4.2 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

4.3 Advies

4.3.1 Kostenbeheersing. Algemeen

De kosteloosheid van het basisonderwijs zoals dat in internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs is omschreven, houdt in dat er in het door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basisonderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Evenmin kunnen er bijdragen worden gevraagd voor kosten die gemaakt worden om een eindterm te bereiken of een ontwikkelingsdoel na te streven. Dat houdt niet in dat aan de ouders nooit geldelijke bijdragen kunnen worden gevraagd.

In aanvulling op het noodzakelijke onderwijsprogramma kunnen de scholen, met het oog op het optimaliseren van het onderwijsaanbod, voor leerlingen onderwijsactiviteiten organiseren die niet noodzakelijk zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven, zowel binnen als buiten de lestijden en al of niet binnen de schoolgebouwen. Sommige van deze activiteiten kunnen zij voor de leerlingen verplichtend stellen. Voor deze bijkomende activiteiten geldt het principe van de kosteloosheid niet. Het decreet basisonderwijs voert op dat punt geen kosteloosheid in, maar beoogt een kostenbeperking te realiseren. Het decreet stelt daarom maximumbedragen vast die de school kan vragen voor een aantal activiteiten die niet noodzakelijk zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven.

Daarnaast kunnen ook bijdragen worden gevraagd voor afzonderlijke dienstverlening (zoals maaltijden, middagtoezicht) die niet verplicht gesteld kan worden. Dergelijke bijdragen moeten in een correcte verhouding staan tot de werkelijke kostprijs van de verleende diensten.

De onderwijsregelgeving bepaalt dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt via overleg in de schoolraad en dat er afwijkingen zijn voor minder gegoede ouders. De vergelijking tussen te maken kosten en gevraagde bijdragen dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders via het schoolreglement duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen.

Verder zijn de kosten voor de aanschaf van de basisuitrusting die eigen zijn aan het naar school gaan, ten laste van de ouders. Het is de bedoeling dat ouders deze producten op de vrije markt en zonder inmenging van de school aankopen zodat ze ook de prijsmarge zelf in de hand hebben.

Als de school de materialen zodanig preciseert dat ouders geen keuze en dus geen prijsmarge meer hebben, dan valt dit materiaal onder de scherpe maximumfactuur.

4.3.2 Toepassing

De decreetgever heeft de lijst met materialen vastgelegd die kosteloos ter beschikking moeten gesteld worden omdat die nodig zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven. Deze lijst vormt een bijlage bij het decreet basisonderwijs.

De materialen die de vraagsteller opsomt (ringmappen, insteekhoesjes, huiswerkmap en kaftpapier) en waarvan hij meent dat die kosteloos door de school ter beschikking gesteld moeten worden, zijn niet in die lijst opgenomen. De decreetgever heeft dus geoordeeld dat deze materialen niet behoren tot de eigenlijke leermiddelen die noodzakelijk zijn voor het

bereiken van de eindtermen of het nastreven van de ontwikkelingsdoelen. Het komt de Commissie niet toe deze lijst uit te breiden.

Buiten het formaat van de ringmappen (A4) en de dikte van de huiswerkmap (rug van 4 cm) wordt het materiaal niet gepreciseerd. De ouders bepalen dus zelf welk bedrag ze aan dat materiaal wensen te besteden. Gezien de ouders de te besteden bedragen zelf kunnen bepalen moeten deze niet op de scherpe maximumfactuur aangerekend worden.

Wel is de Commissie van oordeel dat de school aan de ouders niet kan vragen om het even welk materiaal aan te schaffen. De school moet de normale zorgvuldigheidsplicht nakomen wat in die context inhoudt dat de aankopen duidelijk nuttig zijn en een meerwaarde hebben voor het onderwijs en de organisatie ervan.

4.3.3 De Commissie komt tot volgend advies

De school moet de materialen die nodig zijn voor het bereiken van de eindtermen en het nastreven van de ontwikkelingsdoelen en die voorkomen op de lijst die als bijlage bij het decreet basisonderwijs is gevoegd, kosteloos ter beschikking stellen. Dit laatste is niet het geval voor de materialen die de vraagsteller opsomt (ringmappen, insteekhoesjes, huiswerkmap en kaftpapier).

De school heeft het aan te kopen materiaal dat geacht wordt tot de basisuitrusting te behoren niet zodanig gepreciseerd dat de ouders geen vrije keuze zouden hebben bij de aanschaf van het materiaal. De kosten van het materiaal moeten dan ook niet op de scherpe maximumfactuur aangerekend worden.

Brussel, 28 maart 2011

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter